

ПРАТ "ВНЗ "МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ"
Навчально-науковий інститут права імені князя Володимира Великого

МАУП

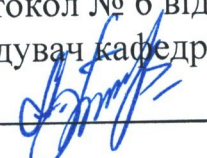
Кафедра теорії держави і права та конституційного права

Затверджую:

Директор Навчально-наукового
інституту права ім. князя
Володимира Великого

Анатолій КИСЛИЙ
 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
теорії держави і права та
адміністративного права
Протокол № 6 від 30.01.2025р.
Завідувач кафедри

Анатолій Талах

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Римське право»

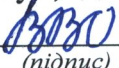
Спеціальності: **081 Право**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **081«Право»**

Спеціалізація: _____

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Веклич Владислав Олександрович - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії держави і права та конституційного права
(підпис)

Викладач:

Веклич Владислав Олександрович - доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії держави і права та конституційного права
(підпис)

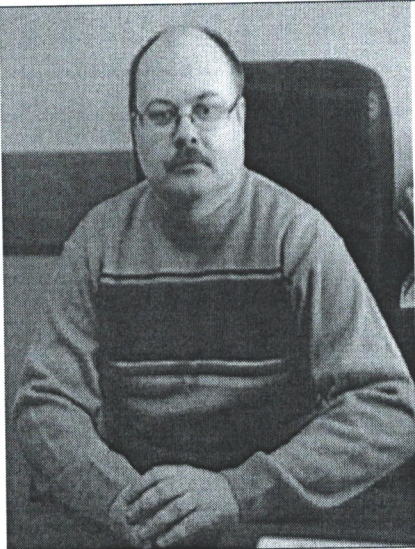
Силабус розглянуто на засіданні кафедри теорії держави і права та конституційного права

Протокол від 30.01.2025 р. № 6

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Римське право
Шифр та назва спеціальності	081 Право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/120 год Лекції : 34 Семінарські заняття: 16 Самостійна робота студентів: 70
Терміни вивчення дисципліни	II семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-istorii-ta-teorii-derzhavi-i-prava/silabusi13.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

	Веклич Владислав Олександрович
	Доктор юридичних наук
	Доцент
	Професор кафедри теорії держави та права і конституційного права
Дисципліни, які викладає НПП	Історія держави та права зарубіжних країн, Історія держави та права України, Римське право
Напрями наукових досліджень	Адміністративне право; інформаційна безпека; історія держави і права; національна безпека; права людини; судочинство; теорія юридичної науки; теорія держави і права.
Посилання на реєстри для ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2608-6781 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=WBfH9f4AAAAJ&hl=ua
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	tdp413@ukr.net
Контактний тел.	(044) 496-97-69
Телефон кафедри	(044) 496-97-69
Портфоліо викладача на	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-istorii-ta-teorii-derzhavi-i-prava/silabusi13.html

Анотація курсу.

Римське право є особливою правовою моделлю і системою, що виникла за умов давньоримської держави і є виразником концептуальних підходів до регулювання суспільних відносин упродовж тривалого історичного періоду. Саме воно стало базовою концептуальною моделлю для багатьох європейських систем права, що за сучасних умов відобразилося у теорії через поняття на зразок «європейська родина права», «романо-германська правова сім'я», «правові системи європейських держав» тощо. Так, знання щодо римського права дозволяють сучасному юристу розуміти логіку і особливості правового регулювання суспільних відносин, поступальний характер розвитку інститутів права, а також прогресію їх удосконалення впродовж існування державно-організованого соціального середовища на європейському континенті. Супровідним чинником є усвідомлення юристами у процесі навчання вагомості дотримання принципів права і правових вимог, які першопочатково з'явилися у Римській державі, але з часом через рецепцію були повністю або частково були відтворені у нормах права сучасних держав.

Предмет вивчення дисципліни — суспільні відносини, що виникали на підставі нормативно-правових актів, які були чинними у Римській державі, а також завдяки рецепції знайшли відображення у правових системах інших держав, і сутнісно передбачали дотримання правових норм учасниками таких відносин.

Мета курсу: формування у здобувачів вищої освіти базових навичок теоретичного і практичного характеру, які пов'язані зі знаннями історичного характеру щодо правового регулювання суспільних відносин відповідно до особливостей правових вимог, які розвинулися на основі норм права, що виникли у Римській державі.

Завдання навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти бакалаврського ступеню чіткого уявлення про основні принципи та норми римського права, які пов'язані з комплексним регулюванням суспільних відносин, а також про особливості їх історичного розвитку, забезпечення набуття навичок роботи з відповідними історичними джерелами та нормативно-правовими актами, забезпечення засвоєння майбутніми фахівцями правових цінностей і орієнтирів у якості базису для набуття інших фахових знань.

Пререквізити навчальної дисципліни. «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Юридична деонтологія», «Історія вчень про державу і право».

Постреквізити навчальної дисципліни . «Конституційне право України», «Кримінальне право», «Адміністративне право», «Цивільне право», «Актуальні проблеми адміністративного права» тощо.

Програмні компетентності.

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 13.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства,
--------------------------------	---

	техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні (фахові/предметні) компетентності	СК 1.Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання та розуміння структури правничої професії у сфері трудового права. СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему. СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. СК 5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України. СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
Результати навчання	РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу. РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології. РН 11. Мати базові навички риторики. РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності. РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Зміст навчальної дисципліни.

№	Назва теми	К-сть годин, з них:	
		Лекції (Л)	Семін.зан (СЗ)
5 семестр			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Кваліфікація адміністративних правопорушень в структурі адміністративного процесу.			
Тема 1.	Поняття, предмет та система римського права	2	2
Тема 2.	Джерела римського права	2	
Тема 3.	Суб'єкти римського права	2	
Тема 4.	Захист суб'єктивного права	2	2
Тема 5.	Сімейні правовідносини у Стародавньому Римі	2	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості кваліфікації адміністративних правопорушень з урахуванням окремих видів адміністративних правопорушень.			
Тема 6.	Речове право у Стародавньому Римі	2	2
Тема 7.	Право власності у Стародавньому Римі.	4	
Тема 8.	Право володіння і права на чужі речі у Стародавньому Римі.	4	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Особливості кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері публічного управління.			
Тема 9.	Зобов'язальне право і договори як джерело зобов'язань у римському праві.	4	2
Тема 10.	Деліктні зобов'язання у Стародавньому Римі.	4	2
Тема 11.	Зобов'язання ніби з договорів або ніби з деліктів у римському праві.	4	2
Тема 12.	Спадкове право у Стародавньому Римі	2	2
Модульна контрольна робота 1			
Модульна контрольна робота 2			
	Форма контролю: Залік	34	16

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Іспит проводиться в усній формі в кінці 2-го семестру.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА за залік(в балах) = результати поточної роботи + результати заліку.

Система оцінювання та вимоги.**2-й семестр.**

	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 12	Тема 12	Модульна контрольна робота 1***	Модульна контрольна робота 2***	Залік	Загальна кількість балів
	СЗ 1			СЗ 2		СЗ 3		СЗ 4	СЗ 5	СЗ 6	СЗ 7	СЗ 8				
Робота на семінарському занятті (СЗ)*	8			8		8		8	8	8	8	8	14	14		100
Самостійна робота**	1			1		1		1	1	1	1	1				

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 8 балів.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

** Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та судової практики, підготовка юридичних документів. Оцінюється в 1 бал.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 14 питань.

Види тестових завдань:

- 3 вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- 3 вибором кількох правильних відповідей;

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум **14 балів** (1 бал за 1 правильну відповідь).

відповідь).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Курс «Римське право» (для бакалаврів) передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, які проводяться у Навчально-науковому інституті права ім. князя Володимира Великого, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів). Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і семінарських занять співпадають. Відсутність на семінарському занятті відпрацьовується. Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення другого змістовного модуля проводиться модульна контрольна робота 1 (Теми 1-8). На останньому за розкладом занятті проводиться модульна контрольна робота 2 (Теми 9-12). Результат модульних контрольних робіт для студента, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульні контрольні роботи.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

1. <https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-istorii-ta-teorii-derzhavi-i-prava/robochi-navchalni-programi10.html>
2. <https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-prava/kafedra-istorii-ta-teorii-derzhavi-i-prava/silabusi13.html>

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Тетарчук І.В. Римське приватне право: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 136 с.
2. Rűfner T. Tipping the Scales of Justice: Roman Law as a Resource in Medieval Legal Discourse. Strategies, Dispositions and Resources of Social Resilience. Springer VS, Wiesbaden, 2020. P. 219-229.
3. Милошевић М. Римско право. Правни факултет, Универзитет у Београду. Београд. 2020. 452 с.
4. Римське право і сучасність. «Епідемії в Європі і право: від Риму до COVID-19. Міжнар. наук. конф. (Одеса, 12 червня 2020 р.). За заг. ред. д.ю.н. проф. Є.О. Харитонова; Націон. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2020. 95 с.
5. Горецька Х.В. Основи римського цивільного права. Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ОПП «Право» всіх форм навчання. Львів: Вид-во Растр-7. 2021. 210 с.
6. R. Charles Weller, Anver M. Emon. Reason, Revelation and Law in Islamic and Western Theory and History. Islam and Global Studies. Springer Nature, 2021. 174p.
7. Римське право крізь призму традиції і судової практики : монографія. За ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 512 с.
8. Johnston D. Roman Law in Context. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press (Key Themes in Ancient History). 2022. 220 p.
9. Підпригора, О.А., Харитонов, Є.О. Римське право: підруч. О.А. Підпригора, Є.О. Харитонов. 2-ге вид. К. : Юрінком Інтер, 2023. 528 с.
10. Римське приватне право : підручник. Відпов. ред. Р. А. Майданик, Є. О. Рябоконт. Київ : Алерта, 2023. 386 с.
11. Белов Д. М., Белова М. В., Переш І. Є. Розуміння терміну «конституція» в період

Стародавнього Риму. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 4. С. 66-69.

12. Белова М. В. Переш І. Є. Вплив римського права на сучасну зміну правової парадигми. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 5. С. 692-695.

13. Гужва А. М. Інтерес у договірних зобов'язаннях за римським правом і сучасним цивільним правом України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.03. Х.: 2020. 18 с.

14. Белова М. В. Переш І. Є. Конституція як категорія Римського права. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2024. Вип. 85 (1). С. 163-169.

Додаткова:

1. Гринько С.Д. Дигести Юстиніана як джерело римського приватного права. Університетські наукові записки. 2020. № 1 (21). С.90-96.

2. Гринько С.Д. Поняття та предмет зобов'язань за римським приватним правом. Університетські наукові записки. 2020. № 3(35). С. 38-51.

3. Гутьєва В.В. Права та обов'язки сторін договору емфітевзису за римським приватним правом. Актуальні проблеми держави і права. Зб. наук. праць. Вип. 11. Одеса : Юридична література, 2020. С. 254-267.

4. Кочин В.В. Європеїзація принципів (засад) цивільного законодавства України. Приватне право і підприємництво. 2020. Вип. 20. С.58-61.

5. Крупчан О.Д. Синхронізація розвитку приватноправової сфери і громадянського суспільства як актуальне завдання науки приватного права. Приватне право і підприємництво. 2020. Вип. 20. С. 5-7.

6. Штефан О.О. Зміст та умови реалізації принципу естоппель у приватноправових та процесуальних правовідносинах. Приватне право і підприємництво. 2020. Вип. 20. С. 87-94.

7. Агафонов С. Особливості припинення шлюбу і розлучення за Стародавнім римським цивільним правом. Юридичний журнал. 2020. № 10. С. 84-86.

8. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. І. В. Спасибо-Фатєєва. Т. 1. ЕКУС, 2020. 928 с. URL: <https://mybook.biz.ua/ua/civilniy-kodeks-ukraini-npk/civilniy-kodeks-ukraini-naukovo-praktichniy-komentar-t1-zagalni-polojennya-osobi/>

9. Козюбра М. І. Доктрина природного права в історико-філософському вимірі. Право України. 2021. № 1. С. 12-42.

10. Вовк В. Знаково-символічний характер одягу в межах римського права. Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. 2021. № 2. С. 267-274.

11. Pikovska T. V. History of development of the concept of gender equality. Colloquium-journal. 2021. № 12 (100), część 2. P. 48-55.

13. Вовк В.М. Про «корисність» вивчення Римського права студентами-юристами. Юридична наука. 2022. №1. С. 34-38.

14. Поляновський В. Право на революцію – невід'ємне природне право людини. Всеукраїнське професійне юридичне видання: Юридична Газета online. 27 січня. 2022. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/pravo-na-revolyciyu--nevidemne-prirodne-pravo-lyudini.html>

15. Martínez A. V. The Meaning of Monstra in the Roman Law Tradition. Z Dziejów Prawa. 2022. Issue 15. P. 11-25.

16. Основи римського приватного права: електронні методичні рекомендації до практичних занять для з навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 081 «Право». Уклад.: А. Л. Святошнюк. Одеса, 2023. 77 с.

17. Kanaryk Yu. Contractual obligations in Roman law: The genesis of the main forms. Law. Human. Environment. 2023. 14(2). P 22-32.

18. Rašljanin I. Infamia in the sight of Roman law. SCIENCE International journal. 2023. 2(4). P. 53-57.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Верховна Рада України – <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua>